

K POUŽITÍ DĚLOSTŘELECTVA

V soudobých podmínkách dochází v raketovém vojsku a dělostřelectvu k přehodnocování způsobů plnění některých jeho úkolů. Je to dáno především **vývojem nových kvalitativnějších zbraňových systémů**, z toho plynoucími novými názory na vedení ozbrojeného zápasu a změnami ve vedení vševojskového boje a operace. V plném rozsahu platí tedy závislost, že čím dokonalejší zbraně jsou hromadně zaváděny do vojsk (čím více se jedna generace zbraní kvalitativně odlišuje od další), tím hlubší a různorodější je jejich vliv na charakter boje.

Nové moderní palebné komplety se vyznačují zvyšováním přesnosti zásahu cíle, dálky i rychlosti střelby, účinku střeliva a jsou vybaveny automatizovanými systémy řízení. To vše má vliv na značný růst jejich bojových možností, neboť cíl může být nejen v krátké době zjištěn, ale i s vysokou pravděpodobností zničen. Tyto skutečnosti pak umožní i při menší potřebě času, sil a prostředků řešit rostoucí objem palebných úkolů.

V současnosti a zvláště v blízké budoucnosti se bude nutně svým způsobem měnit i význam jednotlivých základních prvků bojové činnosti, tj. úderu, palby a manévru právě ve prospěch palby, jejíž význam ještě více vzroste.

S přihlédnutím k charakteristikám nových zbraňových systémů a jimi vyvolaných změn bude zřejmě zapotřebí přehodnotit i řadu otázek bojového použití dělostřelectva.

Jedním z takových problémů je **soustřeďování sil a prostředků** v útoku i v obraně.

Jestliže budou použity zbraně s velkou přesností, dostřelem i účinností, jeví se nutné zvážit, zda je účelné a výhodné vytvářet dosavadní požadované hustoty dělostřelectva při plnění různých operačních úkolů, neboť soustředění velkého množství dělostřelectva (byť krátkodobě) na menší ploše, jako např. při průlomu, bude pro ně znamenat stálou úhrozu ztráty jeho bojeschopnosti. Tedy jinak řečeno, nebudou výhodnější v tomto případě nahradit množství jakostí a dosáhnout takto zejména v rozhodujících časových obdobích a na nejdůležitějších směrech kvalitativní převahy místo kvantitativní (vyjádřené hustotou prostředků na kilometr fronty). To pak ve svém důsledku mimo jiné bude znamenat i nutnost přehodnocení mnohdy vžitých šablon při rozdělování prostředků a nejučinnější prostředky soustředit tam, kde nám jde o získání potřebné převahy.

Důležitou úlohu v dané situaci bude mít **poměr mezi manévrem pohybem a manévrem palbou**. Se zvětšením dostřelu bude možné na důležité směry mnohem více uskutečňovat jen manévry palbou a nebude nutné přesunovat prostředky do omezeného prostoru (tedy vykonávat manévry pohybem). Manévry pohybem bude mimo jiné podstatně více sloužit jako prostředek uchování bojeschopnosti dělostřelectva. Tedy co palba vedená vlastními prostředky, to vzhledem k vysoce výkonným prostředkům průzkumu a přesným zbráním nepřitele nutnost změny prostoru.

Budou však pro tyto časté prostorové změny možnosti? Podle mého názoru by měly být. Vycházím jednak z toho, že

soustředování prostředků by mohlo být omezeno a dále z toho, že při podstatně vyšší účinnosti a přesnosti munice bude možné přejít (kromě dosud tradičních způsobů vedení palby skupinami a oddíly) k plnění úkolů i bateriemi, četami či dokonce jednotlivými děly.

V dalším se ještě podrobněji zmíním o některých aspektech manévru palbou a pohybem. Předpokládáme-li, že dostřel nových dělostřeleckých zbraňových systémů může být kolem 30 km, pak je možné za bezpečit při manévru palbou (se soudobou municí) rozmístění potřebného množství dělostřelectva, např. za průlomů, na podstatně větší ploše.

Vyděme-li z průměrné normy potřeby 120 hlavních na 1 km, dostřelu soudobého dělostřelectva (15–20 km) a nutnosti umlčovat nepřítele do hloubky brigádních záloh, znamená to tedy umístit při průlomu v armádě (8 km) na ploše zhruba 75 km² (hloubka prostoru palebných postavení 5 kilometrů, šířka 15 km) asi 50 dělostřeleckých oddílů (z uvedené plochy nelze vždy veškerý terén obvykle využít), vychází pak na jeden oddíl maximálně 1,5 km². Jestliže ponecháme stejné podmínky mimo dostřelu, který bude přibližně 30 km, pak můžeme hloubku prostoru palebných postavení zvětšit asi na 7 km a šířku nejméně na 30 km. Plocha rozmístění dělostřelectva se pak zvětší zhruba na 200 km², což při stejném počtu oddílů znamená na jeden asi 4 km². To samozřejmě vytváří podstatně jiné prostorové možnosti k manévru pohybem ihned po palbě. Při zvýšeném účinku munice a tím snížení počtu použitého dělostřelectva budou tyto relace ještě podstatně výhodnější.

Rozoberme otázku **manévru pohybem po uskutečněné palbě** ještě z jiného pohledu. Vyděme přitom ze dvou předpokladů:

— nepřítel může zjistit činnost našeho dělostřelectva do celé hloubky jeho rozmístění,

— propočty, s přihlédnutím ke známým možnostem současných a zvláště budoucích průzkumných, přenosových a palebných prostředků nepřítele, prokazují, že každá stíhající jednotka může počítat jen s několika minutami do odvetné palby nepřítele (kolem 10 minut).

Průměrná doba palby dělostřeleckého oddílu 152mm SHKH na běžné cíle může trvat současným střelivem kolem 3–8 minut, opuštění palebného postavení do 6 minut, tedy celkem pobyt v palebném postavení po zahájení palby 9–14 minut. To znamená, že ihned po skončení palby by měly jednotlivé baterie oddílů změnit palebné postavení, nemají-li být zasaženy odvetnou palbou nepřítele. O jak velký ma-

névr jde? Přesné údaje o skutečných způsobech posílování našich baterií nepřitelem nejsou známy. Z dostupných pramenů jsem dospěl k závěru, že při použití dosud známých druhů střeliva nepřítele je bezpečná vzdálenost od možného prostoru posílování nepřítelem asi 700–800 m; na tuto vzdálenost je minimálně zapotřebí provést manévry uvedenými bateriemi. Pro názornost uvedu ještě propočty doby pohotovosti po manévru pro oddíl samohybného dělostřelectva:

— opuštění palebného postavení	6 minut,
— přesun	2 minuty,
— rozvinutí do bojové sestavy v připraveném prostoru	8 minut,

Celkem 16 minut.

Tento čas může být limitující pro rozhodnutí o manévru mezi jednotlivými případy. Samozřejmě pro jiné zbraňové komplety bude tento čas různý. V případech, kdy ženíjní vybudován je omezeno či zahájení palby není limitováno strukturou palebné činnosti, je žádoucí uskutečnit manévry vždy.

Dané časové proporce nás nutí maximálně zkrátit dobu palby na jednotlivé cíle, což se současným střelivem lze jen použitím více oddílů, abychom dosáhli požadované hustoty palby dříve než je možná odvetná palba nepřítele. I zde platí zásada, že čím rychleji dopravíme požadované množství munice na cíl, tím více zvýšíme životnost vlastního dělostřelectva.

Možnosti průzkumných prostředků, vysoce přesné zbraně a zvětšený dostřel kompletů nepřítele nás nutí zamyslet se nad další otázkou, a to **vyváděním dělostřelectva do palebných postavení před zahájením palebné činnosti**.

V současnosti je dělostřelectva většinou vyváděno do palebných postavení (např. k vedení palebné přípravy) v noci před jejich zahájením. To znamená, že dělostřelecké oddíly jsou až několik hodin v zaujatých palebných postaveních v dosahu průzkumných a palebných systémů nepřítele a pochopitelně tento stav není žádoucí.

Převaha samohybného dělostřelectva, včetně raketometů, u tankových a motorizovaných divizí umožňuje za útoku ponechat jeho rozhodující část ve výchozím prostoru mimo dosah většiny průzkumných prostředků a dostřel dělostřelectva nepřítele, tj. ve vzdálenosti 25–30 km od čáry dotyku a teprve se zahájením postupu hlavních sil z tohoto prostoru (nebo krátce před tím podle konkrétní situace) začít jeho vyvádění po několika osách tak, aby

ihned po zaujetí palebného postavení mohlo vést palbu na předurčené cíle.

Tento způsob vyvedení se nebude samozřejmě týkat dělostřelectva, které vede palby v rámci palebného zabezpečení přesunu vojsk nebo je podřízeno veliteli předsunutého odřadu apod.

Z uvedeného způsobu vyvedení dělostřelectva do palebných postavení vyplývá i jeho pořadí. Nejdřív bude nutné, aby zahájilo přesun do palebných postavení to dělostřelectvo, které vede palebné zabezpečení přesunu vojsk (obvykle armádní dělostřelecká a raketometná skupina s průzkumnými a palebnými komplety, vytvořenými v jejich sestavách) nebo posiluje předsunuté odřady. V dalším hlavní (záložní) palebná postavení zaujme ostatní dělostřelectvo, začleněné do divizních či plukovních dělostřeleckých skupin. Samozřejmě velitelské a průzkumné orgány i rekonoskační skupiny musí být vyvedeny mnohem dříve.

V souvislosti s touto otázkou se zmíním ještě o **vyvedení dělostřelectva k zmaření nepřátelské protipřipravy a volbě bojových sestav.**

V polním řádu armády NSR i USA je uvedeno, že zjistí-li se neklamně příznaky příprav protivníka k útoku, provádí se ve vhodnou dobu jaderná, dělostřelecká a letecká protipřiprava. Za tohoto předpokladu bude zřejmě potřebné vést palebný přepad na nepřátelské baterie ke zmaření protipřipravy.

Když bereme v úvahu, že nepřítel alespoň povšechně zná způsob i možnou strukturu naší palebné činnosti při útoku (průlomu), pak „vhodná doba“ k jeho protipřipravě může být (potvrzují to i zkušenosti z jeho cvičení) asi 30–60 minut před předpokládaným zahájením naší palebné činnosti, tedy v době, kdy vlastní dělostřelectvo již zaujalo bojovou sestavu k palebnému zabezpečení vojsk, eventuálně částečně i vedení palebné přípravy zteče.

Chceme-li tedy zmařit protipřipravy nepřítele, musíme zahájit palbu na jeho prostředky nejpozději kolem Č — 130 až 160 (za předpokladu zahájení palebného zabezpečení přesunu našich vojsk kolem Č — 100). K plnění tohoto úkolu bude zřejmě nejvhodnější využít (mimo dělostřelectva v dotyku) také dělostřelectvo vyvedené k palebnému zabezpečení přesunu vojsk. To znamená, že uvedené dělostřelectvo je zapotřebí vyvést do bojové sestavy dříve, než by tomu bylo u palebného zabezpečení přesunu. Systém jeho vyvedení bude vhodné organizovat i v tomto případě přes výchozí prostory. Vyděleli z toho, že budou ve vzdálenosti 25

kilometrů od předního okraje a k palbě musí být toto dělostřelectvo připraveno nejpozději v Č — 160, pak přesun z výchozích prostorů by měl být zahájen asi v Č — 260 (doba pro přesun 60 min, rozvinutí do bojové sestavy v připraveném prostoru do 10 min, záloha času 30 min).

Bude-li opatření k zmaření protipřipravy uskutečněno, zdaleka to ovšem neznamená, že umlčíme nebo zničíme většinu dělostřelectva nepřítele, protože jak potvrzuji zkušenosti z Velké vlastenecké války i lokálních válek, průzkum většinou zjistil do 50 % nepřátelských baterií a z tohoto počtu bylo umlčeno opět asi do 50 %. Z toho vyplývá, že bude postižena asi 1/4 i méně nepřátelských baterií, což zdaleka nestačí k vybojování palebné převahy. K dosažení tohoto cíle je nutné dělostřelectvo intenzivně ničit (umlčovat) i v dalších obdobích.

Také otázka **volby bojových sestav** dělostřelectva bude muset být vzhledem k uvedeným faktorům přehodnocena. Domnívám se, že zvláště v pohyblivých fázích boje, kdy možnosti ženijního budování jsou omezené, je zapotřebí více využívat ochranných vlastností terénu i staveb v něm vybudovaných. Podle mého názoru bude proto zřejmě nutné upustit od dosavadních zvyklostí volit palebná postavení zvláště v otevřeném terénu a více sestavu přimknout k osadám, umístit ji do strží, úžlabin, roklí, ale i v lese (minomety, houfnice) s možností včasného výjezdu v případě vzniku požáru. Např. vhodně volená rokle nejen umožňuje lepší maskování sestavy, ale částečně vylučuje i různé nepříznivé účinky, které mohou vzniknout po úderech jaderné či vysoce účinné konvenční munice. Rovněž lineární sestavy baterií zřejmě doznají, po zavedení potřebných navigačních a automatizovaných prostředků, změny z hlediska jejich rozčlenění.

Při zvýšení přesnosti zásahu cíle, ale i ničivých účinků munice bude, podle mého názoru, vhodné přijmout i další opatření. Nerozdělovat všechno posilové dělostřelectvo, jak to děláme dosud, ale část ponechat mimo bojovou činnost v **záloze** např. velitele armády, ze které pak doplňovat dělostřelectvo, zničené působením nepřítele na rozhodujících směrech útočné (obraně) operace. Snížení počtu hlavních útvarů prvního sledu o tuto zálohu, by mělo být vyrovnáno jejich podstatně vyšší kvalitou.

K zásadním změnám může dojít i v **organizaci a provádění palebného ničení nepřítele.** (Budu se zabývat některými otázkami palebného ničení v útočné operaci.)

V první řadě by zřejmě bylo vhodné přehodnotit význam jednotlivých období činnosti dělostřelectva. Vzhledem k některým novým názorům na vedení operace bude pravděpodobně zvyrazněno období palebného zabezpečení přesunu vojsk, jak z hlediska jeho délky trvání, tak i obsahu plněných úkolů. Můžeme předpokládat, že boj bude často ovlivněn již úspěšností jeho vedení na přístupech k čáře dotyku (přednímu okraji). To může mít za následek, že uvedené období bude zahajováno dříve, aby postihovalo nepřítele ve větší hloubce. Je možné, že vzhledem k tomu také objem plněných úkolů podstatně vzroste, neboť mimo palebných prostředků, letectva, PVO, míst velení a průzkumných prostředků budou umlčovány i prvky průzkumných a palebných systémů, druhé sledy a zálohy nepřítele a další objekty. To si vyžadá zapojit do této činnosti větší množství dělostřelectva než dosud.

Účinnost nových druhů konvenční munice je z hlediska efektivity blízká jaderným zbraním malé mohutnosti. Připočteme-li k tomu podstatně výkonnější průzkum i zvýšenou přesnost, pak při používání tohoto střeliva mohou být při soustředění palby potřebného množství prostředků vytvářeny doslova **prostory úplného zničení** (bezmlá úplného) živé síly, obrněné (neobrněné) bojové techniky, která je buď v okopech, nebo na volném terénu.

To by mělo najít svůj odraz v délce i struktuře **palebné přípravy zteče**. Při zvýšeném dostřelu, rychlosti střelby, ničivých účincích a přesnosti munice, podle mého názoru, může být palebná příprava zteče kratší, složená maximálně ze 2—3 palebných přepadů. Limitující pro její délku pak bude zpravidla doba, která je nutná pro přesun vojsk z čáry rozvíňování do praporečnických proudů po dosažení čáry přechodu ke zteči. Tato může být při použití nových druhů techniky tankových a motoristických jednotek kratší. Výjimkou bude stanovení délky palebné přípravy zteče podle povoleného režimu palby.

Uvedené údaje ovlivní řešení další otázky. Když skutečně takovou palebnou přípravu zteče, je nutné organizovat znovu na tyto prostory **palebnou podporu zteče**, a to metodami, které dosud používáme (pohyblivé palebné pásmo, jednoduchý či dvojitý palebný val). Domnívám se, že palebná podpora zteče v daném případě nebude vyžadovat palby s plošným pokrýváním prostoru a vysokou hustotou střel na hektar, ale že naprosto postačí umlčet zbylé odpory, před útočícími vojsky jednoduchým postupným soustředěním palby dokonce jen soustředěnou palbou na ur-

čené objekty. Za těchto podmínek tedy v určitém smyslu může splývat palebná podpora zteče s dalším obdobím, tj. palebným doprovodem vojsk útočících v hloubce nepřátelské obrany.

Prostory úplného zničení budou vyvířet podmínky pro vedení aktivnější a dynamičtější bojové činnosti vojsk, která mohou v krátkých časových lhůtách úspěšně překonávat na široké frontě mezilehlé čáry obrany nebo vodní překážky, rozhodně rozvíjet útok na směrech do značné hloubky s využitím různých druhů manévru.

To se zřejmě odrazí i ve způsobu **palebného doprovodu vojsk** útočících v hloubce nepřátelské obrany. Na jedné straně uvedený způsob boje vyžaduje více přimknout dělostřelecké jednotky (skupiny) k bojovým sestavám vševojskových útvarů (tedy decentralizovat velení), na druhé straně, vzhledem k většímu dostřelu dělostřelectva a ničivým účinkům nové munice, vznikne otázka, zda nižší velitelé ve své pravomoci (svým rozhodnutím) mohou takové vysoce účinné prostředky použít. Bude tedy zřejmě nutné tyto otázky v každém jednotlivém případě zvážit, neukvapovat se v předělování prostředků, ale naopak na základě ujasnění úkolu a zhodnocení situace opět vytvářet vševojskovým velitelům takové podmínky, které by jim umožnily stanovené úkoly úspěšně splnit.

V souvislosti s tím vyvstává další důležitý problém, daný vlastnostmi zbraňových systémů. Vytváří se předpoklady k efektivnímu ničení objektů nepřítele v **podstatně větší hloubce**, tedy takových vševojskových prvků sestavy nepřítele, které jsou teprve připravovány k vlastnímu boji, a rovněž takových prvků sestavy, na které dělostřelectvo dříve nemohlo působit. Tedy zdaleka nebude ničit jen cíle (jak tomu dosud z větší části bylo), které jsou v bezprostředním dotyku nebo v nejbližší hloubce (v zájmu činnosti jednotek prvních sledů), ale přenesse palbu do mnohem větší hloubky, tj. na objekty, které musely být dříve ničeny jinými prostředky, např. letectvem, raketami s konvenční náplní apod.

Velký význam bude mít souboj mezi palebnými prostředky vlastních vojsk a nepřítelů. Kdo dříve zjistí protivníka a předejde ho v zahájení palby, získá čas a tím i možnost udržet palebnou převahu, čímž vytváří předpoklady k vedení úderů a uskutečnění manévru vševojskovými jednotkami. Půjde tedy doslova o „**palebný boj**“ a nové pojetí významu palby. K jeho úspěšnému vedení bude nutné koordinovaně spojovat činnost dělostřelectva, zvláště s velkým dostřelem, s ostatními prostřed-

ky ničení (raketami s konvenční náplní, letectvem, bojovými vrtulníky apod.) Tento boj je zapotřebí vést nepřetržitě a stejně intenzivně v průběhu všech období bojové činnosti. Zkušenosti z lokálních válek svědčí o tom, že jej vyhrával ten, kdo lépe organizoval průzkum nepřítele, dovedl ho přelstít ve způsobech činnosti, rychleji a účinněji vedl palebný úder, organizoval manévr prostředky a kdo dosáhl zničení cíle doslova „prvním výstřelem“.

Do popředí vystupuje otázka vytvoření takového vlastního palebného systému, který bude schopen uvedených požadavky realizovat, tj. **získat převahu nad palebným systémem nepřítele.**

Potřebné účinnosti palby je možné v tomto případě dosáhnout, bude-li palba vedena prakticky „čas na čas“, což znamená maximálně zkrátit dobu od zjištění cíle do zahájení palby na něj. K tomu účelu je zapotřebí vhodné sjednotit prostředky průzkumu, velení a ničení, aby ztrátové časy při realizaci palby byly minimální.

Myslím, že v současné a blízké budoucnosti může být tato otázka řešena vytvářením průzkumných a palebných kompletů v rámci dělostřeleckých skupin (ADS, ARMS, DDS). Velitel průzkumného palebného kompletu bude centralizovaně organizovat (vyčleněnými silami a prostředky průzkumu) zjištění údajů o předurčených cílech, soustředěně vyhodnocovat získané průzkumné údaje a vydávat povely k vedení paleb oddílům, které jsou v tomto kompletu.

Porovnejme efektivnost palby v současnosti:

- pobyt nepřátelské samohybné baterie od zahájení palby (prozrazení se) do jejího ukončení a opuštění palebného postavení při střelbě konvenční municí může trvat 5–6 minut; když bude zjištěna již při jejím rozvinování, prodlouží se doba na 9–10 minut,

- v souladu s danými normami může oddíl 152mm SHK zahájit účinnou střelbu za 10 minut a tato současným střelivem může trvat 3–8 minut, celkem tedy 13–18 minut.

Z toho vyplývá, že v současných podmínkách není řešení plně uspokojivé a že efektivnost palby nemusí být dostatečná.

Po vybavení oddílů (zařazených do průzkumného palebného kompletu) automatizovanými systémy řízení palby bude její efektivnost plně zabezpečující:

- údaje o nepřátelské baterii budou shodné,

- časy od zjištění cíle do zahájení účinné střelby se budou pohybovat mezi 3–4 minutami, vlastní účinná střelba sou-

časným střelivem může trvat 3–8 minut, celkem tedy 6–12 minut.

To potvrzuje, že perspektivní je jedině automatizovaný systém řízení palby, který vychází od průzkumných prostředků, přes velení oddílů a baterie (shromažďování a rozbor průzkumných údajů, volba způsobu vedení palby) až po palebná postavení (výpočet prvků střelby, sledování průběhu palby) a končí u jednotlivých palebných prostředků (na displeji). V tomto případě do popředí vystupuje požadavek přímého spojení mezi orgány průzkumu, velitelem kompletu a palebnými vykonavateli, a to s pomocí automatizovaných prostředků přenosu informací a s vhodným zařízením výpočetní techniky.

Zabezpečením většiny jednotek potřebnými moderními průzkumnými a dalšími prostředky automatizace a výpočetní techniky nebude vytváření průzkumných palebných kompletů nutné, neboť do boje o vybojování palebné převahy bude možné účinně zapojit většinu vhodného dělostřelectva.

S přenesením palebných úderů do podstatně větší hloubky vzniká další otázka. **Palebným úderem** budou nejen vyřazovány dané objekty nepřítele, ale musíme je plně využít i pro aktivní činnost vlastních vojsk. Toho můžeme dosáhnout, v souladu s ustanoveními Bojového řádu pozemního vojska, vysazováním různých druhů vzdušných výsadků, aktivní činnosti předsmuných, přepadových nebo obcházecích odřadů, které pronikají přes prostory úplného zničení či mezerami v sestavě nepřítele? do hloubky s cílem nedovolit nepříteli obnovit bojeschopnost, narušit palebný systém napadených jednotek, oddělit první sledy od druhých apod. K dosažení tohoto cíle je nutné důsledně organizovat součinnost mezi veliteli, kteří řídí činnost uvedených jednotek a příslušnými náčelníky raketového vojska a dělostřelectva.

Myslím, že otázka činnosti dělostřelectva při vysazení taktických vzdušných výsadků a podpoře předsmuných odřadů je dostatečně rozpracována, méně již při **podpoře činnosti přepadových a obcházecích odřadů.**

Vzhledem k tomu, že přepadový odřad bude ve většině případů vést bojovou činnost mimo dostřel dělostřelectva hlavních sil, je zapotřebí začlenit do jeho sestavy tolik dělostřelectva, aby mu zabezpečilo potřebnou taktickou a palebnou samostatnost. Půjde především o samohybné dělostřelectvo a protitankové řízené střely. Před jeho zasazením příslušný náčelník RVD upřesní složení dělostřelectva, které je odřadu přiděleno, organizuje jeho převzetí na určených místech, doplnění muni-

cí a předběžně určuje způsob jeho použití. Jakmile se přepadový odřad přiblíží ke stanoveným objektům, dělostřelectvo (obvykle z chodu) je rozvinováno do bojové sestavy a palebným přepadem zabezpečuje zteč jednotek odřadu a podporuje svou palbou jeho další činnost. Je-li jako přepadový odřad vyčleněn motostřelecký (tankový) pluk, může mu být přidělen oddíl 152mm SHKH z dělostřeleckého pluku divize a baterie protitankových řízených střel z protitankového oddílu divize. Je-li v síle motostřeleckého (tankového) praporu, může být posílen samohybným oddílem motostřeleckého pluku a částí baterie protitankových řízených střel. Vzhledem k způsobu bojové činnosti obcházejícího odřadu, který je v síle praporu, bude vhodné posílit jej samohybným oddílem motostřeleckého pluku (baterií), je-li v síle roty pak praporemni minomety a vždy vytvořit podmínky pro jeho stálou podporu palbou dělostřelectva hlavních sil nebo předsunutého odřadu.

V současných podmínkách, při rozpracování koncepce vzdušného a pozemního boje, mají u nepřítelů důležitou úlohu bitevní vrtulníky, jako prostředek se značným rozsahem činnosti, potřebnou manévrovostí, velkou pravděpodobností ničení cílů a efektivností palebných prostředků. Domníváme se, že bude zapotřebí, aby se dělostřelectvo více zabývalo otázkami **ničení vrtulníků** nepřítelů. Jsou zde zvláště dvě možnosti boje s nimi.

První možností je jejich ničení ve vyčkávacím prostoru, který bývá od předního okraje ve vzdálenosti 6–10 km za útoku a 8–12 km v obraně. Vrtulníky jsou rozmístěny na zemi a jsou vhodným cílem pro hromadnou nebo soustředěnou palbu.

Další možností je plánování a vedení vzdušné nepohyblivé přehradné palby, vytvořené na jedné nebo současně na několika čarách. Vzdušnou nepohyblivou přehradnou palbu lze zabezpečit vzdušnými výbuchy s časovacím zapalovačem. Její příprava může být organizována na několika předpokládaných směrech činnosti vrtulníků v hloubce mezi vyčkávacím prostorem a výchozími postaveními pro zteč, tedy asi 6–8 km od předního okraje. K dosažení patřičného účinku musí však být přehradná palba pozorována a měla

by být zahájena na povel či signál v době přiletu vrtulníků do připraveného pásma rozprasků a ukončena po průletu tímto pásmem.

Ještě několik názorů na **ničení radioelektronických, optoelektronických** a jiných podobných prostředků. Jak potvrzují zkušenosti z lokálních válek i cvičení, uvedené prostředky plní nejen zabezpečovací funkci při velení vojskům a zbraním, ale staly se mohutným prostředkem přímého působení na nepřítel. S úspěchem v boji nelze počítat bez získání převahy i v éteru. Proto ničení těchto prostředků patří k prvořadým palebným úkolům dělostřelectva.

Rozhodující v tomto smyslu zřejmě bude palebný úder dělostřelectva v rámci soustředěného, časově omezeného „radioelektronického úderu“ vlastních sil a prostředků k ničení, umlčování a rušení hlavních systémů nepřítel, vedený s cílem dezorganizovat činnost prvků velení vojskům a řízení zbraňových kompletů. Ničení je vhodné zahájit současně s rušením. Nej důležitějšími objekty ničení (umlčování) dělostřeleckou palbou budou, pokud jsou v jeho dosahu, cíle prvního pořadí, tj.:

— velitelská stanoviště a předsunutá velitelská stanoviště armádních sborů, divizí a brigád,

— střediska řízení a navedení taktického letectva, systémy řízení a uvědomování prostředků protivzdušné obrany, místa velení a střediska řízení palby raketových a dělostřeleckých jednotek, zjištěné prostředky radioelektronického boje,

— hlavní prvky velení průzkumných a palebných systémů.

Činnost dělostřelectva při ničení (umlčování) těchto prostředků nebude omezena jen na toto období, ale bude probíhat průběžně tak, jak budou zjišťovány.

Uvedl jsem některé názory na použití dělostřelectva v současnosti a blízké budoucnosti, s důrazem na útočnou operaci (útočný boj). Obdobné problémy lze řešit i v obranné operaci (obránném boji). Řada otázek v tomto článku má samozřejmě diskusní charakter.